

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษา เป็นกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ได้ประชากรที่มีคุณภาพ อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนในชาติเป็นปัจจัยสำคัญรัฐบาลได้ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากงบประมาณของประเทศ ในปีที่ผ่านมากระทรวงศึกษาได้งบประมาณมากเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาประเทศโดยจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบ ในส่วนของการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษานั้น กรมอาชีวศึกษา (2533) ได้เน้นหลักการสำคัญของการผลิตผู้สำเร็จอาชีวศึกษาไว้ในบทบาทของกรมอาชีวศึกษาระยะที่ 7 (2535 - 2539) ในด้านปริมาณ คือ จัดสัดส่วนการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และแนวโน้มของเศรษฐกิจในอนาคต เพิ่มทักษะวิชาชีพผู้หัดด้อย โอกาสทางการศึกษา และผู้ที่ต้องการเพิ่มพูนทักษะในสาขาวิชาต่าง ๆ เน้นพัฒนาระบบการวางแผน การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน พัฒนานักเรียนนักศึกษา พัฒนาครู-อาจารย์ สนับสนุนการบริหารอาชีวศึกษา เพราะการพัฒนาการเรียนการสอนในทุกรูปแบบ ให้สถานศึกษาเป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในท้องถิ่นพัฒนาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

วิทยาลัยเทคนิคเป็นสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว วิทยาลัยเทคนิค จึงดำเนินการดังต่อไปนี้

1) จัดการศึกษาตามหลักสูตร และแผนการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และคหกรรม ระดับต่าง ๆ

- 2) จัดการศึกษาและฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ
- 3) วิเคราะห์ และส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ
- 4) ฝึกอบรมนักเรียน นักศึกษา ให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ในวิชาชีพ
- 5) ให้บริการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
- 6) รับงานการค้าที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน
- 7) ประสานงานกับสถานประกอบการ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ ของนักเรียน

นักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิทยาลัยเทคนิคบริหารงาน ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 ดังต่อไปนี้

หน่วยงาน

ให้สถานศึกษาแบ่งหน่วยงานออกเป็นฝ่าย ดังต่อไปนี้

- 1) ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา
- 2) ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา
- 3) ฝ่ายวางแผนและพัฒนา
- 4) ฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มี 9 งาน

- 1) งานการเงิน
- 2) งานการบัญชี
- 3) งานสารบรรณ
- 4) งานประชาสัมพันธ์
- 5) งานบุคลากร
- 6) งานเอกสารการพิมพ์
- 7) งานทะเบียน
- 8) งานพัสดุ
- 9) งานอาคารสถานที่

ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา มี 5 งาน

- 1) งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน
- 2) งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
- 3) งานโครงการพิเศษ
- 4) งานปกครอง
- 5) งานสวัสดิการ พยาบาลและหอพัก

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มี 4 งาน

- 1) งานศูนย์ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน
- 2) งานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ
- 3) งานวิจัยและพัฒนา
- 4) งานผลิต การค้าและส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์

ฝ่ายวิชาการ มีคณะวิชาและงาน

- 1) คณะวิชา แบ่งออกเป็นแผนกวิชา
- 2) งานหลักสูตรพิเศษ
- 3) งานหลักสูตรและการสอน
- 4) งานสื่อการเรียนการสอน
- 5) งานวัดผลและประเมินผล
- 6) งานห้องสมุด

การบริหารงาน

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารงาน รับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา และปกครองผู้บังคับบัญชา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารและมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นที่ปรึกษาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธานกรรมการ
 - 2) ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกรรมการ
 - 3) ผู้แทนฝ่ายต่าง ๆ ฝ่ายละ 1 คน เป็นกรรมการ
 - 4) ครู - อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน เป็นกรรมการ
- ให้ประธานกรรมการเลือกกรรมการทำหน้าที่เป็นเลขานุการ 1 คน

2. คณะกรรมการที่ปรึกษา ประกอบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิและความสามารถ ซึ่งกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้แต่งตั้ง ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาเสนอ

ปัจจุบันวิทยาลัยเทคนิค จัดการเรียนการสอน 4 ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตร 3 ปี รับนักเรียนที่จบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า เข้าศึกษาต่อ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตร 2 ปี รับนักศึกษาที่จบหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) เข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) หลักสูตร 2 ปี รับนักศึกษาที่จบหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า เข้าศึกษาต่อ และ ระดับประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) หลักสูตร 2 ปี รับนักศึกษาที่จบหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าศึกษาต่อ วิทยาลัยเทคนิคจัดการเรียนการสอนประเภท วิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรมและประเภทวิชาคหกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยคณะ วิชาดังต่อไปนี้

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

1) คณะวิชาช่างยนต์

- (1) แผนกวิชาช่างยนต์
- (2) แผนกวิชาช่างกลเรือ
- (3) แผนกวิชาช่างยนต์ (กลเกษตร)

2) คณะวิชาช่างกลโลหะ

- (1) แผนกวิชาช่างกลโรงงาน

- (2) แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ
- (3) แผนกวิชาช่างเขียนแบบเครื่องกล
- (4) แผนกวิชาช่างทำเครื่องมือและแม่พิมพ์

3) คณะวิชาช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

- (1) แผนกวิชาช่างไฟฟ้า
- (2) แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์
- (3) แผนกวิชาช่างเครื่องเย็นและปรับอากาศ
- (4) แผนกวิชาการวัดและควบคุมในอุตสาหกรรม

4) คณะวิชาการก่อสร้าง

- (1) แผนกวิชาช่างก่อสร้าง
- (2) แผนกวิชาช่างโยธา
- (3) แผนกวิชาช่างสำรวจ
- (4) แผนกวิชาช่างเคหภัณฑ์
- (5) แผนกวิชาสถาปัตยกรรม

5) คณะวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

- (1) แผนกวิชาแปโตรเคมี
- (2) แผนกวิชาเหมืองแร่
- (3) แผนกวิชาช่างพิมพ์
- (4) แผนกวิชาเทคนิคแว่นตาและเลนส์
- (5) แผนกวิชาเทคนิคอุตสาหกรรม
- (6) แผนกวิชาอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- (7) แผนกวิชาช่างเทคนิคการหล่อ
- (8) แผนกวิชาเทคนิคพื้นฐาน

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

1) คณะวิชาบริหารธุรกิจ

- (1) แผนกวิชาการบัญชี

- (2) แผนวิชาการขายและการตลาด
- (3) แผนวิชาการเลขานุการ
- (4) แผนวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- (5) แผนวิชาธุรกิจบริการ
- (6) แผนวิชาการเงินและการธนาคาร
- (7) แผนวิชาสัมพันธธุรกิจ

3. ประเภทวิชาคหกรรม

1) คณะวิชาคหกรรม

- (1) แผนวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย
- (2) แผนวิชาอาหารและโภชนาการ
- (3) แผนวิชาคหกรรมทั่วไป

นักเรียนนักศึกษาที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคทุกระดับ มีอายุอยู่ระหว่าง 15-22 ปี ซึ่งอยู่ในระหว่างวัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย สุชา จันทรเฒ (2528) สรุปว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่ยังไม่สิ้นสุดการพัฒนาในวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงที่มีปัญหามากที่สุด และเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ในขณะเดียวกันก็เริ่มมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น ทั้งด้านการศึกษาและการเตรียมตัวเลือกอาชีพ นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระของผู้เรียนแล้ว สภาพแวดล้อม สังคมและลักษณะการเรียนรู้ก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย เนื่องจากนักศึกษาส่วนมากต้องเปลี่ยนที่อยู่อาศัยจากสังคมชนบทมาสู่สังคมเมืองจากภูมิลำเนาเดิมมาอาศัยอยู่ตามหอพัก บ้านเช่าหรือบ้านญาติ และจากสถานศึกษาเดิมมาเป็นสถานศึกษาใหม่ ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวหลายด้านจึงพบกับปัญหามากมายทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น ปัญหาเหล่านี้ ทำให้นักศึกษามีความรู้สึกยุ่งยากลำบากใจในการปรับตัว ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเรียน หากไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะนำไปสู่ความล้มเหลวในการเรียนทำให้เกิดการสูญเสียทางการศึกษาขึ้น เสียทั้งเวลาโอกาสและทรัพย์สินเงินทอง แต่ถ้านักศึกษาได้รับการแนะนำสั่งสอนที่ดีเหมาะสมกับสถานการณ์ ก็อาจจะช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้

จากระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา

ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงยึดถือเป็นภารกิจหลักของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา โดยมอบหมายให้งานปกครอง งานกิจกรรม และแนะแนวฯ ดูแลรับผิดชอบเพื่อช่วยพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้นักศึกษามีความรู้ความชำนาญสามารถที่จะไปประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมและประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ยังส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ

เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักศึกษาทั่วไป งานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา หัวหน้างานปกครองงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาและงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน จะได้เข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาเพื่อนำไปพิจารณามาตรการป้องกันและช่วยเหลือ จัดปัญหาของนักศึกษาให้ลดลงหรือหมดไป อันจะมีผลให้เกิดความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน แก่นักศึกษาต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัญหาของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิค ในเขตการศึกษา 9 เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของนักศึกษา ให้เป็นผู้มีความพร้อมความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นบุคคลที่มีคุณค่าทั้งนี้ก็ต้องช่วยกันทุก ๆ ฝ่ายให้คำแนะนำคำปรึกษาาร่วมกันแก้ปัญหาทั้งทางตรงและทางอ้อม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในเขตการศึกษา 9 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อศึกษาปัญหาของ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 9 ในด้านต่าง ๆ คือ

- (1) ด้านการเรียน
- (2) ด้านการเงิน
- (3) ด้านครอบครัว
- (4) ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

(5) ด้านสุขภาพ

2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 9 ตามตัวแปรคือระดับการศึกษาและคณะวิชา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาปัญหาของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 9 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านการเรียนรู้
- 2) ด้านการเงิน
- 3) ด้านครอบครัว
- 4) ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- 5) ด้านสุขภาพ

1.4 สมมติฐานการวิจัย

- 1) นักศึกษาที่ศึกษาต่างระดับกันมีปัญหาแตกต่างกัน
- 2) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะวิชาต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกัน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งเป็นความหมายของศัพท์บางคำ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 9 หมายถึงสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 9 ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัยเทคนิคเลย วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร และวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

2) **นักศึกษา** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 9

3) **ระดับ ปวช.** หมายถึง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3

4) **ระดับ ปวส.** หมายถึง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 และ 2

5) **คณะวิชา** หมายถึง สาขาวิชาเอก ที่เปิดทำการเรียนการสอนในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 9 แบ่งเป็นคณะวิชาช่างยนต์ คณะวิชาช่างกล โลหะ คณะวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิชาการก่อสร้าง

6) **ปัญหาของนักศึกษา** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจ ความวิตกกังวล ความกลัว การขาดความมั่นใจของนักศึกษา ที่อาจจะเป็นอุปสรรคในการศึกษา ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหวัง ปัญหาของนักศึกษาที่ทำการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ

(1) **ด้านการเรียน** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจอันเกิดจากเนื้อหาที่เรียนในรายวิชาต่าง ๆ การสอนของครู-อาจารย์ บรรยากาศในห้องเรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

(2) **ด้านการเงิน** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจ ความวิตกกังวลอันเกิดจากความขาดแคลนค่าใช้จ่ายด้านต่าง ๆ เช่น ค่าอาหาร เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์การเรียน ค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ

(3) **ด้านครอบครัว** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจอันเกิดจากสภาพของครอบครัว เช่น ฐานะทางครอบครัว สภาพการหย่าร้างของบิดามารดา ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ความขัดแย้งไม่เข้าใจในครอบครัว ผู้ปกครองเข้มงวดเกินไป ผู้ปกครองไม่สนใจดูแลงานและภารกิจมาก และขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู

(4) **ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพื่อนเพศเดียวกัน เพื่อนต่างเพศ เพื่อนต่างวัยและความสัมพันธ์กับครู-อาจารย์ทั่วไป

(5) **ด้านสุขภาพ** หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจเกี่ยวกับสุขภาพกาย สุขภาพจิตปัญหาสุขภาพทั่วไป และความบกพร่องของอวัยวะในร่างกาย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 1) ทำให้ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 9
- 2) ผลการวิจัยจะเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์แนะแนว ครู - อาจารย์ทั่วไป และผู้ปกครองของนักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตการศึกษา 9 หาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้นักศึกษาต่อไป